

EEN KLUIZENAAR
DOOR
A. L. VAN HULZEN.

Ik begin met te vertellen van een man, die altijd heel geheimzinnig deed en ging wonen, heel alleen, in een hut van klei, die in een donker bosch stond.

Zou dit geen mooie geschiedenis kunnen worden? Ik zie jullie al met open mond naar me kijken en ongeduldig worden en 'k hoor al roepen: och, mijnheer, vertel nu verder. En als ik dan voortging met te verhalen van een vijand, een sterken kerel, die dien kluizenaar kwaad wilde doen en post vatte voor de deur van de hut, zoodat de man, die daarin woonde niet meer dan een gevangene was, als ik dan vertelde, hoe deze van tijd tot tijd naar de deur liep om door een klein gaatje in het hout naar buiten te turen, hoe het gevaar dreigde, straks te moeten verhongeren, dan vonden jullie de geschiedenis misschien wel heel mooi. Ze kon een beetje griezelig wezen, maar wat hindert dat? 't Verhaal boeit er te meer om.

Nu, ik vertel niet verder van dien man. Ik ga over heel wat anders schrijven, maar ik denk, dat je straks zeggen zult, als je dit opstel uit hebt: wat u ons hebt verteld, lijkt toch wel wat op de geschiedenis van dien kluizenaar.

Op school heb je al wel van een kluizenaar gehoord. Dat is iemand, die niet meer leven wil in de maatschappij, die zich afzondert van de menschenwereld en in een hut of kluis is gaan wonen. Hij meent, dat hij zóó God beter kan dienen, dan wanneer hij woont bij de menschen. Van *zoo'n* kluizenaar vertel ik nu niet.

Maar van een dier, dat ze ook kluizenaar genoemd hebben: van den kluizenaarskreeft, die ook wel eremietkrab (heremiet is kluizenaar) heet. De heele familie, waartoe dit dier behoort, draagt in deftig Latijn den naam Paguridae.

Als je 't beest zag, als het heelemaal leven kan naar z'n zin, zou je drie deelen opmerken. En 't is mogelijk, dat deze drie deelen van mekaar losraken, terwijl de kreeft toch kerngezond is. 't Dier zelf kan ze los krijgen. We zouden deze deelen kunnen noemen: den kreeft zelf, z'n huis en... wat boven op z'n huis

vastgehecht is. 't Lijkt wel een versiering. Maar 't dient toch voor wat anders dan tot versiering, al heeft het veel van een bloem.

De eremietkreeft leeft bij alle kusten, dus ook bij de Nederlandsche kust. De visschers noemen hem Snijder, of ook wel Soldaat.

Het dier heeft niet zoo'n harde, kalkachtige huid als andere kreeften; vooral z'n lange staart is week. Daarom zoekt de kreeft beschutting. Hij wil een woning, om dien zwakken staart in te verbergen en ook, om er zich, als er gevaar dreigt, heelemaal in

te kunnen verstoppen. En hij vindt die woning in een leeg slakkenhuis. Daar werkt hij zich in en hij houdt zich met z'n pootstompjes en zuignappen, die zich aan 't achterlijf bevinden, zóó stevig vast, dat niemand hem levend en ongeschonden uit de schulp trekken kan.

't Gebeurt wel, dat de kreeft zóó groeit, dat z'n huisje te klein wordt. Dan gaat het dier er uit en betreft het een grootere woning.

Maar als hij een gepast huis gevonden heeft, is hij nog niet klaar.

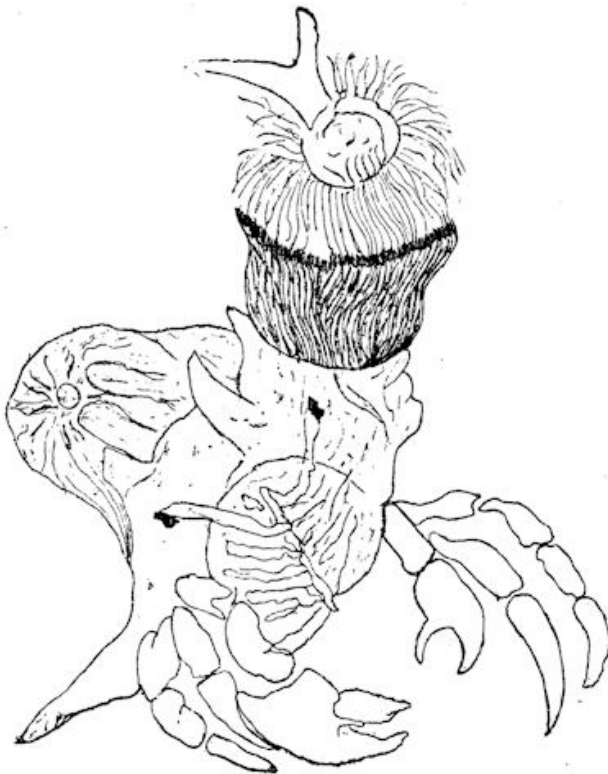
Dan gaat hij een fraaie polyp zoeken, hij zet die met

de scharen op het huis en houdt ze zoolang vast, tot de polyp zich met de voetschijf op de schelp heeft vastgehecht.

Een *polyp*, zoo heet die „bloem,” die geen bloem is. 't Is ook een dier — denken de natuurkundigen. Vroeger noemde men haar wel een vleesch-etende plant.

Misschien hebben sommigen uwer die plant wel eens zien voederen in 't Aquarium van Artis. Een man doet een stukje vleesch aan een stokje en brengt het naar de zeeanemoon toe, die het tot zich neemt en verteert.

En nu ga ik de belangrijke vraag beantwoorden, die zeker al bij jullie opgekomen is: *Waarom* doet de eremietkreeft zoo?

Jullie hebt wel eens hooren vertellen op school, of anders gelezen in een boek over *Kennis der natuur* — ik hoop, dat je zoo'n boek ook mooi vindt — van de wederzijdsche diensten, die b.v. vlinders of hommels en bloemen elkaar bewijzen.

De hommels gaat honig zoeken en de bloemen verschaffen hem dien, maar bij 't wegvliegen neemt hij ook nog wat anders mee dan honig: stuifmeel. Dat strijkt hij bij 't bezoeken van een andere bloem onwillekeurig langs den stamper en dit is een gebeurtenis van belang in het bloemenleven.

Want daardoor kan zich een vrucht zetten, die de zaden bevat, noodig voor 't voortbestaan der plant.

Hommel en bloem hebben elkander dus diensten bewezen. Is dit niet interessant?

Zoo heeft de Schepper het leven dezer twee op elkander ingericht.

En iets dergelijks treffen we nu aan bij onzen kreeft en z'n polyp.

Beide schepselen bewijzen elkaar diensten. Ze profiteeren van de samenleving.

De polyp heeft netelorganen. Als deze door een vijandig dier worden aangeraakt, ondervindt dit een brandende pijn. Daarom blijven die dieren op een afstand. Maar daardoor is dan ook de zwakkere eremietkreeft beschermd. En deze brengt op zijn beurt de polyp op verschillende plaatsen, waardoor deze zich te beter van voedsel kan voorzien. De twee schijnen van elkaar te houden. Als de kreeft van huis verwisselt, maakt hij z'n polyp van de oude schelp los, en zet haar op de nieuwe neer.

Één vijand van den kreeft wordt op den duur de oorzaak van zijn dood. Dat is de kurkspons met haar geel-rood lichaam, die zich op het slakkenhuis vestigt. Als de kreeft niet bijtijds zoo'n woning ontvlucht, groeit de spons den ingang der schelp dicht. Dikwijls blijft slechts een klein gaatje open, waardoor de kluisenaar naar buiten gluren kan. Daar steekt hij een steeltje door, aan welks uiteinde zich een oog bevindt. Ternauwernood kan hij de uiterste punten van een schaar wat naar buiten krijgen om voedsel te nemen. Eindelijk sterft het dier den hongerdood.

Dit lijkt wel wat op het verhaaltje bij het begin: van dien kluisenaar, die in zijn hut bedreigd werd door dien sterken vijand — vinden jullie niet!